

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-03-16

Vår referens

Frida Nilsson

Planeringssekreterare

frida.nilsson5@malmo.se

Revidering av Program för den nationella minoriteten samer; nu fråga om remiss, Stadskontoret

FRI-2026-68

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har skickat ett reviderat förslag på Program för den nationella minoriteten och urfolket samer och de samiska språken på remiss. Förtydligandet av stadens ansvar i förhållande till ny lagstiftning välkomnas av fritidsförvaltningen. Förvaltningen bedömer att det reviderade programmet inte medför några förändringar för nämnden avseende arbetet för den samiska minoritetens rättigheter och för de samiska språken. Fritidsförvaltningen ser dock behov av att förtydliga kommunstyrelsens samordnande och stödjande roll till stadens nämnder.

Förslag till beslut

Fritidsnämnden godkänner yttrandet.

Beslutsunderlag

- Program för den nationella minoriteten och urfolket samer och nationella minoritetsspråket samiska
- Beslut KS AU 2026-01-12 § 7 Revidering av Program för den nationella minoriteten samer; nu fråga om remiss
- Tjänsteskrivelse Revidering av Program för den nationella minoriteten samer
- Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter
- Yttrande fritidsnämnden 260325
- Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 260325_efter ordförandeberedning

Beslutsplanering

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2026-03-11

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2026-03-18

Fritidsnämnden 2026-03-25

Beslutet skickas till

Stadskontoret

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har skickat ett reviderat förslag på Program för den nationella minoriteten och urfolket samer och de samiska språken på remiss, i enlighet med Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter.

Policyn har funnits sedan 2014, och sedan 2016 finns tillhörande program för respektive minoritet förutom för den romska, som har en handlingsplan. Översyn av programmen ska ske i slutet av varje mandatperiod om behov av revidering, exempelvis vid lagändringar eller organisationsförändringar, finns. Flera lagändringar, exempelvis införandet av den nya socialtjänstlagen, har skett som motiverar en revidering av programmen.

Det finns fem nationella minoriteter i Sverige: tornedalingar, samer, judar, romer och sverigefinnar. De nationella minoritetsspråken är meänkieli, samiska, jiddisch, romani chib och finska (Språklag 2009:600). Sverige har åtagit sig att bevara och främja de nationella minoritetsspråken, de nationella minoriteternas kultur, att stärka deras möjlighet till inflytande och att garantera olika rättigheter i förhållande till bland annat utbildning, vård och omsorg (SÖ 2000:2, SÖ 2000:3, SFS 2009:724, 2010:800).

Programmen för de fyra minoriteterna tornedalingar, samer, judar och sverigefinnar innehåller från sju till nio inriktningsmål som utgår från rådande lagstiftning och rör därmed främst områdena utbildning, kultur, vård och omsorg samt rätten till information. Programmet för urfolket samer och de samiska språken innehåller sju inriktningsmål.

De fem första inriktningsmålen är desamma för samtliga fyra program:

1. Den nationella minoriteten ska informeras om sina rättigheter;
2. Malmöbornas kunskap om den nationella minoriteten och dess rättigheter ska höjas;
3. Kommunanställdas kunskap om den nationella minoriteten och dess rättigheter ska höjas;
4. Möjligheter för minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas; samt
5. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas.

I programmet för den samiska minoriteten och samiska språket anges ytterligare två mål:

6. Utveckling och användning av de samiska språken ska möjliggöras;
7. Tillgång till äldreomsorg på de samiska språken ska vid efterfrågan möjliggöras.

Eftersom Malmö stad är del av förvaltningsområdet för finska, meänkieli och samiska är skyddet starkare för dessa språk än för jiddisch och romani chib. Malmöbor har rätt till:

- a. Förskoleverksamhet helt eller till väsentlig del på finska, meänkieli och samiska;
- b. Äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska, meänkieli och samiska;
- c. Att använda finska, meänkieli och samiska i kontakt med kommunen.

Vad gäller lagstiftningen kring språkförvaltningsområden berörs fritidsförvaltningen därmed av punkt c, vilket ingår i inriktningsmål 6. Samtliga program har genomgått ändringar som rör den nya socialtjänstlagen, förtydliganden gällande annan lagstiftning samt redaktionella ändringar.

Fritidsförvaltningens bedömning

Förtydligandet av stadens ansvar i förhållande till ny lagstiftning välkomnas särskilt. Förvaltningen bedömer att det reviderade programmet inte medför några förändringar för nämnden avseende arbetet för den samiska minoriteten och de samiska språkrättigheterna.

De olika minoriteterna har olika förutsättningar och utmaningar. Grupperna har exempelvis mycket varierande utgångspunkter för möjlighet till organisering och inflytande. Arbetet för att alla grupper ska få samma tillgång till sina rättigheter bör därför differentieras och anpassas. Strukturen som byggts upp genom RIKC, där staden samlat arbetet för romers rättigheter, är ett gott exempel på hur staden byggt upp en organisation för minoritetsrättigheter utifrån de utmaningar man identifierat för just den gruppen. Stadskontoret har kompetens och upparbetade samrådskanaler med såväl den sverigefinska, judiska, tornedalska som samiska minoritetsgruppen, som skulle kunna erbjudas till de nämnder som har behov av stöd. Fritidsförvaltningen ser därför att det kan finnas skäl att ytterligare förtydliga och eventuellt utveckla ansvarsfördelningen kring minoritetsfrågorna, exempelvis genom en stadsgemensam organisation med expertis och rådgivning som nämnderna kan använda sig av som stöd i arbetet på samma sätt som det idag finns gällande den romska minoriteten.

Nedan besvaras remissens två frågor.

1. Har er nämnd några övergripande synpunkter på innehållet i det förslagna programmet för den nationella minoriteten och urfolket samer och nationella minoritetsspråket samiska?

Förvaltningen ser behov av mer konkreta mål och aktiviteter kopplat till programmets inriktningsmål samt stöd och vägledning för hur arbetet ska genomföras, i likhet med stadens handlingsplan för den nationella minoriteten romer.

I arbetet med samtliga minoritetsgrupper ser fritidsförvaltningen ett behov av stöd när konsultation och samråd ska hållas med respektive minoritet inför beslut utifrån lagstiftningens krav. I nuläget håller fritidsförvaltningen inga samråd med de nationella minoriteterna, men hade önskat ta del av planering och utkomst av de samråd som hålls av staden med den samiska målgruppen.

Förvaltningen menar att det i mål 5 bör förtydligas att samtliga skolformer, inte bara förskolor, bör arbeta för att ge varje barn förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet.

2. Vilka möjligheter och utmaningar ser er nämnd med de ändringar som gjorts i föreslaget program?

Nämnden välkomnar inriktningsmålet om kunskapshöjning om samtliga minoriteter, och ser också ett behov av mer kunskap om de samiska språken eftersom de omfattas av särskilda språkrättigheter. Stöd behövs dock för att genomförandet av kunskapshöjande insatser, såväl kunskapsmässiga i framtagande av utbildningar för fritidsförvaltningens medarbetare som i resursmässiga i genomförandet.

Stöd behövs även för det praktiska genomförandet och språkkunskap i samiska för att kunna kommunicera både muntligt och skriftligt med Malmöbor som önskar detta.

Utöver de utmaningar kring stöd som lyfts ovan, ser nämnden att kommunstyrelsen genom stadskontoret har möjlighet att ta ett samlat grepp om kunskapshöjning, utbildning samt samråd med minoriteten i det reviderade programmet. Ett sammanhållet stadsövergripande arbete innebär att kommunstyrelsen genom stadskontoret kan bistå stadens nämnder med de nödvändiga förutsättningar som krävs för att nämnderna ska kunna genomföra programmet utifrån sina ansvarsområden med samtliga nationella minoriteter. Att förtydliga kommunstyrelsens samordnande och stödjande roll till stadens nämnder kommer även att bidra till ett mer jämlikt, kvalitativt och likvärdigt arbete med samtliga fem nationella minoriteter.

Ansvariga

[Här kommer namnet på de chefer som i systemet har godkänt ärendet inför nämnd att hämtas in automatiskt. Du behöver bara skriva något under denna rubrik om du INTE kommer att få ärendet godkänt digitalt.]